

LIITE Oulun kaupungin vammaispoliittisen ohjelman toimenpide-ehdotukset

Päivitetty viimeksi 10.10.2020

Päätöksiä tehdessäsi muista aina miettiä, onko päätös vammaispoliittisen ohjelman mukainen!

3 Oikeus omaehtoiseen elämään			
Tavoite	Toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho	Seuranta
3.1 Oikeat palvelut mahdollistavat sujuvan arjen			
Vammaisuuden näkökulman lisääminen kaupungin hyvinvointikertomukseen	Vammaisuuteen liittyviä indikaattoreita lisätään Oulun hyvinvointikertomukseen.	Hyvinvointipalvelut	Vammaisneuvosto Vastuutaho Hyvinvointikertomuksessa ei ole vammaisten hyvinvointia kuvaavia asioita. Seuraavaa hyvinvointikertomusta valmistellaan yhteistyössä vammaisneuvoston kanssa ja laaditaan vammaisten hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita.
Avohuollon ohjauksen kehittäminen	Avohuollon ohjauksen sisältö ja tavoitteet määritellään selkeämmin. Näin palvelusta on vammaisten lasten perheille enemmän hyötyä.	Avohuollon ohjaus Sosiaalinen hyvinvointi Erityisryhmien palveluohjaus	Vammaisneuvosto ja vastuutahot seuraavat vuonna 2016 käynnistetyn avohuollon ohjauksen toimintamallin toteutumista Toinen avohuollon ohjaajan toimi on perustettu ja haku on parhaillaan (3/20) käynnissä. Asiakasryhminä 8–18-vuotiaat kehitysvammaiset sekä neuropsykiatriset lapsi- ja nuorisoasiakkaat. Palvelun saamiselle kehitysvammadiagnoosi ei ole välttämätön.
Vammaisten maahanmuuttaja- ja pakolaistaustaisten henkilöiden palveluiden järjestäminen	Järjestetään maahanmuuttaja- ja pakolaistaustaisille vammaisille henkilöille kotouttamiseen ja traumaattisista kokemuksista toipumiseen liittyviä palveluja.	Maahanmuuttajapalvelut Erityisryhmien palveluohjaus Monikulttuurikeskus Villa Victor	Vammaisneuvosto Maahanmuuttajaneuvosto Vastuutahot Asumis- ja päiväpalvelua sekä henkilökohtaista apua ja muita vammaispalveluita järjestetään palvelutarpeen mukaisesti. Kuntoutusta kiduksen uhreille hankittu ostopalveluna ODL:stä.
Väkivaltaa kokeneiden	Väkivaltaa kokeneet	Hyvinvointipalvelut	Vammaisneuvosto

vammaisten palvelujen parantaminen	vammaiset huomioidaan paremmin perus- ja erityispalveluissa ja väkivallan ehkäisyssä. Väkivallan tunnistamista ja ohjausta esim. ensi- ja kriisihoitoon parannetaan.	Poliisi Monikulttuurikeskus Villa Victor	Vastuutahot Maahanmuuttajilla (pakolaiset) omat terveyspalvelut kolme ensimmäistä vuotta.
3.1.1 Palveluohjausyksikkö ja palvelusuunnitelma			
Kokonaisvaltainen palvelutarpeen arviointi	Palvelutarve kartoitetaan ja palvelusuunnitelma laaditaan asiakkaan ja erityisryhmien palveluohjauksen sosiaalityöntekijän moniammatillisena yhteistyönä.	Erityisryhmien palveluohjaus	Vammaisneuvosto Vastuutaho Asiakkaalle edellytetään tehtäväksi kokonaisvaltainen palvelutarpeen arviointi. Ohjeistuksena on lähettää palvelutarpeen arviointilomake asiakkaalle ennen kotikäyntiä. Erityisryhmien palveluohjaukseen on lisätty mm. yksi sairaanhoitajan virka (yht. 3).
3.1.2 Henkilökohtainen apu			
Avustajien tukeminen, perehdytys ja sijaistaminen, avustettavien työnantajuuden tukeminen	Henkilökohtaisen avun keskus perustetaan. Sen tehtävinä ovat sijaisjärjestelyt, avustajien rekrytoinnissa avustaminen, asiakkaiden ja avustajien ohjaus ja neuvonta. Palveluseteli otetaan laajemmin käyttöön.	Erityisryhmien palveluohjaus	Vammaisneuvosto Henkilökohtaisen avun keskus Vastuutaho Henkilökohtaisen avun keskus perustettu 1.3.2017.tukemaan avustajia ja asiakkaita. Henkilökohtaisen avun palveluseteli otettu käyttöön vuodesta 2015. Palveluntuottajia tullut lisää (nyt 25) ja käyttö vakiintunut ja lisääntynyt.
3.1.3 Palveluasuminen			
Kodinomainen asuminen	Palveluasuminen toteutetaan kodinomaisissa ja esteettömissä tiloissa.	Hyvinvointipalvelut Rakennusvalvonta Palveluntuottajat	Vammaisneuvosto Vastuutahot Vammaisten asumispalvelut ja lyhytaikaishoito on kilpailutettu vuoden 2019 aikana. Kilpailutettu palveluasuminen, palveluasuminen asiakkaan omaan kotiin ja asumisryhmään. Vähintään viisi asiakasta voivat myös itse muodostaa asumisryhmän, kun tulevat asumaan samaan

			kortteliin). Kehitysvammaisten asumispalveluiden hankinta on valmiste-lussa ja tarkoitus on tulla voimaan 1.1.2021.
Itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen palveluasumisessa	Rajoittamistoimenpiteitä käytetään mahdollisimman vähän ja suhteellisuusperiaatetta noudattaen.	Palveluntuottajat Hyvinvointipalvelut	Vammaisneuvosto Vanhusneuvosto Vastuutahot Oulun kaupungin kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuden vahvistamisen ja rajoitustoimenpiteiden toimintaohje v. 2018. Koulutettu omat ja ostopalvelut.
Riittävät palvelut kotona asumisen mahdollistamiseksi	Asiakas saa kotiinsa riittävät ja oikea-aikaiset palvelut. Hyvät kotihoitopalvelut vähentävät laitoshoidon tarvetta.	Hyvinvointipalvelut	Vammaisneuvosto Vanhusneuvosto Vastuutaho Asiakkaat saavat palvelutarpeen mukaiset palvelut. Kilpailutuksessa huomioitu, että sama palveluntuottaja voi tuottaa palveluasumiseen liittyvät eri palvelut.
3.1.5 Omaishoito			
Omaishoitajien aseman kohentaminen	Omaishoidon tukea parannetaan. Omaishoitajien vapaiden järjestämistä kehitetään.	Hyvinvointipalvelut	Vammaisneuvosto Vanhusneuvosto Vastuutaho Lasten ja nuorten osalta omaishoidon tuen kriteerien tulkintaa on tarkennettu ja asiakasmäärä näiden ryhmien kohdalla on kasvanut. Omaishoidon vapaan erilaisia järjestämistapoja on lisätty (mm. Edenissä). Perhehoidon valmennus on käynnissä ja jatkossa perhehoitoa voidaan käyttää myös omaishoidon lomituksessa ja muussa tilapäishoidossa.
3.1.6 Tilapäishoito			
Vammaisten lasten perheiden jaksamisen	Järjestää tilapäishoito niin, että se parhaiten tukee	Erityisryhmien palveluohjaus	Vammaisneuvosto

tukeminen ja tilapäishoidon laadun turvaaminen	perheen jaksamista. Erityisesti pienten vammaisten lasten kehityksen tukeminen ja kuntoutus huomioidaan nykyistä paremmin.	Varhaiskasvatus Neuvola	Vastuutahot Tilapäishoidon järjestämistapoja on kehitetty ja monipuolistettu. Tilapäishoidon järjestämisen toimenpideselvitys valmisteilla,
3.1.7 Perhehoito			
3.1.8 Asunnonmuutostyöt			
Asunnonmuutostöiden sisällön määrittely	Selkiytetään, mitkä tavanomaiseen asumiseen liittyvät asiat kuuluvat asunnon muutostöiden piiriin. Muutokset tehdään asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan.	Erityisryhmien palveluohjaus	Vammaisneuvosto Vanhusneuvosto Vastuutaho Kapupungin ja PPSHP:n apuvälinelainaamon yhteistyötä on kehitetty. Sosiaalihuoltolain mukaisten asunnonmuutostöiden kriteerit valmistelussa; tavoitteena saada valmiiksi kevään 2020 aikana.
Esteettömyystiedon kerääminen kaupungin ja muiden yleishyödyllisten vuokranantajien asunnoista	Esteettömyys lisätään kriteeriksi kaikkien vuokranantajien vuokra-asuntojen etsimis-/hakupalveluun.	Asuntotoimi Oulun Sivakka Erityisryhmien palveluohjaus	Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut Vammaisneuvosto Vanhusneuvosto Vastuutahot Asumispalveluiden kilpailutuksissa on esteettömyys huomioitu.
3.2 Monimuotoista perhe-elämää			
Erilaisen vanhemman kohtaaminen	Neuvolan, päivähoiton ja koulun henkilöstölle annetaan koulutusta erilaisen vanhemman kohtaamiseen.	Neuvola Päivähoito Perusopetus	Vammaisneuvosto Vastuutahot Varhaiskasvatus on järjestänyt vanhemmille ja henkilökunnalle luontevia arjen kohtaamisia ja keskusteluja mm. aamu- tai iltapäiväkahvitteluun, joissa on käsitelty vapamuotoisesti eri teemoja liittyen lapsiperhearkeen, kieleen, kulttuuriin tai yksikön toimintaan. Varhaiskasvatuksessa järjestetään lokakuussa 2020 henkilöstölle koulutus "Osaamista kodin ja varhaiskasvatuksen

			<p>yhteistyöhön” yhdessä Vanhempainliiton kanssa. Koulutuksella vahvistetaan vanhempien osallisuutta. Vanhempaintiimit tukevat toimintaa ja toisiaan, kun tullaan tutuiksi ja luottamus syntyy. Samalla turvaverkosto vahvistuu.</p> <p>Lisäksi varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstölle järjestetään vuosittain Lapset puheeksi - menetelmäkoulutuksia.</p>
Ensietiedon antaminen	Luodaan toimiva malli ensietiedon antamiseen perheille, joihin on syntynyt tai syntymässä vammaisen lapsi. Jatketaan ensietietopäivien järjestämistä.	Hyvinvointipalvelut	<p>Vammaisneuvosto</p> <p>Vastuutaho</p> <p>Avohuollon ohjaaja antaa perheille ensitietoa ja osallistuu verkostopalaverihin.</p>
3.3 Tukea liikkumiseen ja hyvinvointiin			
3.3.1 Kuljetuspalvelut			
Kuljetuspalveluja koskeva tiedottaminen	Kuljetuspalveluja koskevaa tiedottamista asiakkaille ja kuljettajille parannetaan.	Tekninen liikelaitos Palveluohjaus	<p>Vammaisneuvosto</p> <p>MPK-seurantaryhmä</p> <p>Vastuutahot</p> <p>Kuljetuspalvelut kilpailutettiin v. 2018. Asiakkaille lähetettiin asiassa kaksi eri tiedotetta. Kuljettajille on järjestetty neljä eri koulutusta, johon on osallistunut kokemusasiantuntijoita ja vammaisneuvoston jäseniä. Lisäksi on järjestetty kaksi koulutusta kehitysvammaisten ja kuulo- sekä näkövammaisten asiakkaiden kohtaamisesta ja palvelusta. Hyvien edustajat ovat tavanneet säännöllisesti sopimusautoilijoita. Kaikki kuljetuspalveluita koskevat reklamaatiot käsitellään erillisessä työryhmässä. Palautteet huomioidaan palvelua kehitettäessä.</p> <p>Kuljetuspalveluiden uusi kilpailutus v. 2020. Valmistelu on tehty yhteistyössä vammaisneuvoston kanssa.</p> <p>Kuljetuspalveluiden soveltamisohjeet päivitetty v. 2019 yhteistyössä vammaisneuvoston kanssa.</p>

			<p>kanssa ja ne tulevat voimaan 1.9.2020. Hyvissä ajoin ennen uusien ohjeiden voimaantuloa asiakkaille lähetetään saavutettavat tiedotteet ja soveltamisohjeet.</p>
<p>3.3.2 Apuvälinepalvelut</p>			
<p>Apuvälinepalveluiden toiminnan selkiyttäminen eri toimijoiden kesken</p>	<p>Eri toimijoiden työnjakoa ja yhteistyötä selkiytetään apuvälinepalveluissa. Kotona asumisen mahdollistavien apuvälineiden tarpeen arviointeja lisätään. Kysyntään vastataan apuvälinepalvelujen riittävällä resurssoinnilla.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin apuvälinekeskus.</p> <p>Palveluohjausyksikkö</p> <p>Terveystieteiden tutkimuskeskus (hoitotarvikkeet, apuvälineet)</p> <p>Muut hoitavat yksiköt</p>	<p>Vammaisneuvosto</p> <p>Vanhusneuvosto</p> <p>Vastuutahot</p> <p>Apuvälineiden lainaus tapahtuu Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin apuvälinekeskuksesta valtakunnallisten saatavuuskriteereiden mukaisesti.</p> <p>Kaupungin ja PPSHP:n apuvänelainaamon yhteistyötä on kehitetty palaverissa, joissa käsitelty ohjeistuksen tulkintoja ja rajapintoja vammaispalveluihin.</p>
<p>Apuvälineiden nopea huolto</p>	<p>Mahdollistetaan tärkeiden apuvälineiden korjaukset myös päivystysaikana.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin apuvälinekeskus.</p> <p>Palveluohjausyksikkö</p> <p>Terveystieteiden tutkimuskeskus (hoitotarvikkeet, apuvälineet)</p> <p>Muut hoitavat yksiköt</p>	<p>Vammaisneuvosto</p> <p>Vanhusneuvosto</p> <p>Vastuutahot</p> <p>Hyvällä asiakaiden ohjauksella ja neuvontaa.</p> <p>PPSHP: vastaa toiminnasta.</p>
<p>Vammaisten vanhempien apuvälineet lasten hoitoon</p>	<p>Apuvälinevalikoimaan lisätään vammaisille vanhemmille tarkoitettuja välineitä lasten hoitoon. Apuvälineiden tarve harkitaan tapauskohtaisesti.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin apuvälinekeskus.</p> <p>Palveluohjausyksikkö</p> <p>Terveystieteiden tutkimuskeskus (hoitotarvikkeet, apuvälineet)</p> <p>Muut hoitavat yksiköt</p>	<p>Vammaisneuvosto</p> <p>Vastuutahot</p> <p>Hyvällä asiakaiden ohjauksella ja neuvontaa.</p> <p>PPSHP vastaa toiminnasta.</p>
<p>3.3.3 Tulkkauspalvelut</p>			
<p>3.3.4 Tulkitsemispalvelut</p>			
<p>Tulkitsemispalvelujen järjestäminen</p>	<p>Tulkitsemispalvelut järjestetään siten, että asiakkaan oma tahto tulee aidosti selvitetyksi.</p>	<p>Kaikki palvelualueet</p>	<p>Vammaisneuvosto</p> <p>Vanhusneuvosto</p> <p>Vastuutahot</p> <p>Hyvillä tilaamalla palvelut asiakkaan tarpeen mukaisesti.</p>

4 Perusturva arjen elämässä			
Tavoite	Toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho	Seuranta
4.1 Terveys- ja kuntoutuspalvelut auttavat omaehtoisempaan elämään			
4.1.1 Kuntoutus			
4.1.2 Terveysten- ja sairaudenhoito			
Vammaisen asiakkaan aseman parantaminen terveydenhuollossa	Vammaisen asiakkaan mielipide otetaan huomioon täysimääräisesti terveydenhuollossa.	Hyvinvointipalvelut	Vammaisneuvosto Vastuutaho Terveyden ja sairaudenhoito järjestetään hyvinvointikeskuksissa: Kaakkuri-Oulunsalo alueella on hyvinvointikeskus, joka toimii kahdella eri terveysasemalla. Myllyojan hyvinvointikeskus on osa Kontinkankaan hyvinvointikeskusta. Digitaalisten palveluiden käyttöönotto helpottaa ja monipuolistaa mahdollisuutta asioida terveyspalveluissa.
4.1.3 Hoitotarvikejakelu			
5 Koulussa, opiskelussa ja työelämässä			
Tavoite	Toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho	Seuranta
5.1 Koulu ja opiskelu			
5.1.1 Varhaiskasvatus			
Varhaiserityiskasvatuksen kehittäminen osana kaikkien päiväkotien toimintaa	Vammaisen lapsen päivähoito järjestetään yksilöllisesti siten, että kuntoutus toteutuu lääkärin tai muun hoitavan tahon tarpeelliseksi näkemällä tavalla. Otetaan huomioon yksilöllisen tuen ja avun tarve ja ryhmäkoko. Toisaalta vammaiset lapset integroidaan normaaleihin päiväkotiryhmiin.	Varhaiskasvatus	Vammaisneuvosto Vastuutaho Varhaiserityiskasvatusta kehitetään osana tuen strategiatyötä. Varhaiserityiskasvatusta kehitetään kaikissa päiväkodeissa. Vammaisen lapsen varhaiskasvatus järjestetään yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelmaan (vasu) kirjatun suunnitelman mukaisesti. Vasuun kirjataan vastuut, työnjako, tukitoimenpiteet sekä niiden

			<p>toteuttamistapa ja arviointi. Siinä otetaan huomioon yksilöllisen tuen ja avun tarve ja ryhmäkoko. Tuki annetaan ensisijaisesti erilaisin joustavin järjestelyin lapsen omassa päiväkot- tai perhepäivähoitoryhmässä.</p> <p>Vammaisen lapsen varhaiskasvatus järjestetään inklusiivisesti lähipäiväkodissa tai perhepäivähoidossa yksilöllisesti siten, että kuntoutus toteutuu lääkärin tai muun hoitavan tahon tarpeelliseksi näkemällä tavalla. Toiminnassa otetaan huomioon yksilöllisen tuen ja avun tarve ja ryhmäkoko.</p>
5.1.2 Perusopetus			
Koulurakennusten esteettömyys	Kaikissa koulurakennuksissa pyritään esteettömyyteen. Vanhojen koulujen esteettömyyttä parannetaan peruskorjausten yhteydessä.	Perusopetus Rakennusvalvonta	Vammaisneuvosto Vastuutahot Esteettömyys otetaan huomioon uudisrakennusten ja peruskorjausten suunnittelussa.
Koulunkäynnin ohjaajien työsuhteet	Koulunkäynnin ohjaajien työ sopimukset tehdään koko lukuvuodeksi. Vammaisilla lapsilla on oikeus koulunkäynnin ohjaajaan kaupungin taloudellisesta tilanteesta riippumatta.	Perusopetus	Vammaisneuvosto Vastuutaho Koulunkäynnin ohjaajien työ sopimukset tehdään koko lukuvuodeksi, mikäli tarve työn teettämiselle on lukuvuoden ajaksi.
Erilaisten oppijoiden huomioiminen oppimisympäristöissä	Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon erilaiset oppijat. Oppilaitosten henkilökunnan tietoisuutta kohtuullisista mukautuksista lisätään. Kohtuulliset mukautukset järjestetään tarvitseville.	Perusopetus	Vammaisneuvosto Vastuutaho Kohtuulliset mukautukset järjestetään tarvitseville, mikäli tarve tunnistetaan. Lapset puheeksi - menetelmäkoulutuksia järjestetään vuosittain.
5.1.3 Toisen asteen opetus			
Erilaisten oppijoiden huomioiminen	Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan	Perusopetus	Vammaisneuvosto

oppimisympäristöissä	huomioon erilaiset oppijat. Oppilaitosten henkilökunnan tietoisuutta kohtuullisista mukautuksista lisätään. Kohtuulliset mukautukset järjestetään tarvitseville.		Vastuutaho Kohtuulliset mukautukset järjestetään tarvitseville, mikäli tarve tunnistetaan
----------------------	--	--	--

5.1.4. Korkeakouluopetus			
5.2 Työelämä			
Vammaisten työtoiminnan korvaaminen tuetulla työllistymisellä	Vammaisen henkilön tekemä työ tunnustetaan palkalliseksi työnteoksi. Siirrytään tuetun työllistymisen malliin, jolloin työstä maksetaan palkka, työntekijällä on oikeus työterveyshuoltoon, vuosilomiin, ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan ja työeläkkeeseen.	Kaikki palvelualueet	Vammaisneuvosto Vastuutahot
5.2.1 Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimisto			
Kaupungin ja TE-keskuksen yhteistyö	Oulun kaupungin ja TE-keskuksen yhteistyötä kehitetään siten, että vammaisten työllisyys paranee.	Kaikki palvelualueet TE-keskus Kolmas sektori	Vammaisneuvosto Vastuutahot
5.2.2 Oulun kaupungin kehityspalvelut yrityksille			
5.2.3 Nuorten Ystävät -järjestö			
6 Elämää vapaa-ajalla			
Tavoite	Toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho	Seuranta
6.1 Nuorisopalvelut vammaisnuorten tukena			

<p>Erityisryhmien osallisuuden edistäminen nuorisotoiminnassa</p>	<p>Nuorisotoiminnassa ja -tapahtumissa kiinnitetään huomiota esteettömyyteen, monikanavaiseen tiedottamiseen sekä huomioidaan nuorten yksilölliset tarpeet (mm. mahdollistetaan toiminta tarvittavilla apuvälineillä). Nuorisopalveluiden yksiköiden esteettömyyskartoitukset aloitetaan. Tehdään kysely, miten nuorisopalvelut tukisivat vammaisnuoria paremmin osallistumaan ja vaikuttamaan.</p>	<p>Nuorisopalvelut</p>	<p>Vammaisneuvosto Nuorisovaltuusto</p> <p>Vastuutaho käsittelee vuosittain nuorisajohtotiimissä talousarvion laatimisen yhteydessä.</p> <p>Esteettömyyskartoitukset on tehty, ja niiden mukaan tehdään korjauksia. Kaikkia korjauksia ei pystytä tekemään ilman isoja rakenteellisia muutoksia (esim. Byströmin Ohjaamo).</p> <p>Materiaalia on tehty selkokielellä. Markkinoinnissa ja tiedotuksessa on huomioitu saavutettavuus siltä osin kuin se on ollut tässä vaiheessa mahdollista. Kysely on tehty aiemmin ja se uusitaan loppuvuodesta 2020.</p>
---	---	------------------------	--

6.2 Osallistuminen ja vapaaehtoistoiminta			
<p>Osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien parantaminen</p>	<p>Jaetaan tietoa siitä, miten voi yksilönä osallistua ja vaikuttaa esim. vammaisjärjestöjen ja vammaisneuvoston toimintaan. Kaupungin ja järjestöjen yhteistyötä lisätään.</p>	<p>Kuntalaisvaikuttaminen ja yhteisötoiminta</p> <p>Järjestöt</p>	<p>Vammaisneuvosto</p> <p>Viestintä</p> <p>Vastuutaho</p> <p>Vammaisneuvoston avoin kokous järjestöille järjestettiin osana Oulu oivaltaa -päivää 22.11.2019.</p> <p>Vammaisneuvoston tulevan kokouksen asialista, pöytäkirjat ja lausunnot ovat julkisesti saatavilla: www.ouka.fi/vammaisneuvosto</p> <p>Aleksinkulman käyttö on maksutonta oululaisille eläke-, vammais-, sosiaali- ja veteraanijärjestöille sekä kotiseutuyhdistyksille. Aleksinkulmassa on 9 kokoustilaa, joihin mahtuu 10–170 henkilöä. Rakennuksessa on otettu huomioon esteetön kulkeminen:</p> <p>Esteettömyys:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Kaksi inva-autopaikkaa sisäpihalla (ei muita autopaikkoja) -Pääovelle johtavat portaat ja luiska -Hissi -Ulko-oven aukaisu painikkeella (pääoven vasemmalta puolelta) -Esteetön WC tuloaulasta vasemmalle johtavalla käytävällä -Juhlasalissa ja Iso Hansassa on induktiosilmukka.
<p>6.2.1 Avustajakortti</p>			

Laaja-alaisen avustajakortin käyttöönotto	Otetaan käyttöön avustajakortti, joka mahdollistaa vammaisen henkilön avustajan vapaan pääsyn joukkoliikennevälineisiin, kaupungin liikuntapaikkoihin ja kulttuuritilaisuuksiin.	Sivistys- ja kulttuuripalvelut Liikuntapalvelut Joukkoliikenne	Vammaisneuvosto Vastuutahot Liikuntapalveluilla on käytössä liikunta-avustajakortti, joita on myönnetty noin 500 kappaletta.
---	--	--	---

6.2.2 Järjestöt, vapaa sivistystyö ja yhteisöt

6.3 Kulttuuripalvelut kaikkien ulottuville

Kuuluvuuden tutkiminen ja parantaminen kulttuuri- ja kokoustiloissa	Kulttuuri- ja kokoustilojen kuuluvuus kartoitetaan ja sitä parannetaan. Tilojen kuuluvuustiedot julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.	Tilakeskus Sivistys ja kulttuuripalvelut	<p>Vammaisneuvosto Vastuutahot</p> <p>Kirjasto Pakkalan salissa ja 2. kerroksen palvelupisteessä on induktiosilmukat. Verkkosivuilla kerrotaan induktiosilmukoiden paikat ja Pakkalan salissa on kuulevuuskartta näkyvillä. Laiturilla ei induktiosilmukkaa.</p> <p>Oulun Musiikkikeskus / Madetojan sali Varustettu Infrapunatekniikkaan perustuvalla langattomalla induktiosilmukajärjestelmällä, joka kattaa koko salin. Järjestelmän vastaanottimia saa aulasta, naulakkopalvelusta. Induktiosilmukoista kerrotaan myös kotisivuilla.</p> <p>Valve Valvesalissa ja Valveen lipunmyynnissä on induktiosilmukka.</p> <p>Luuppi Kierikkikeskuksessa on induktiosilmukka, ja siitä kerrotaan verkkosivuilla. Muut Luupin kohteet ovat suunnittelussa.</p> <p>Teatteri</p>
---	---	---	--

			<p>Suuri näyttämö: IR kuuloesteisille, ei ole kuuluvuuskarttaa.</p> <p>Pieni näyttämö: induktiosilmukka ei toiminnassa, ei ole kuuluvuuskarttaa.</p> <p>Pikisali: induktiosilmukka, kuuluvuuskartta ja kyltitys ovat kunnossa.</p> <p>Vinttikamari: induktiosilmukka ei ole toiminnassa, ei ole kuuluvuuskarttaa.</p> <p>Lipunmyynti: 2 paikkaa, joissa on induktiosilmukat (paikallissilmukat), kuuluvuusalue on määräysten mukainen.</p> <p>Suuri näyttämö, ylälämpiö: induktiosilmukka ei ole toiminnassa, ei ole kuuluvuuskarttaa.</p> <p>Oulun teatterilla ko. laitteet ovat Tilapalvelujen ylläpitämiä ja huollettavia. Teatteri ajaa vain signaalin niihin.</p>
6.3.1 Kirjasto ja teatteri			

<p>Lukemisesteisten äänikirjojen saatavuus</p>	<p>Kaupungin kirjastoissa on tarjolla näkövammaisille ja muille lukemisesteisille tarkoitettuja äänikirjoja ja niihin liittyviä palveluja. Henkilökuntaa koulutetaan erityisasiakkaiden kohtaamiseen. Tekijänoikeuslaki huomioidaan äänikirjoja lainattaessa.</p>	<p>Kaupunginkirjasto</p>	<p>Vammaisneuvosto Vastuutaho</p> <p>Kirjastossa on lainattavia Celia-äänikirjoja aikuisille ja lapsille. Kokoelman koko on noin 2000 Celia äänikirjaa ja vuosittain on hankittu noin 300 levyä (luvuissa mukana kaikki Outi-kirjastot). Lainattavissa on sekä kauno- että tietokirjallisuutta.</p> <p>Kaikissa Oulun kirjastoissa rekisteröidään asiakkaita Celian verkkoasiakkaiksi sekä annetaan opastusta palvelun käyttöön. Kirjastossa on alueellinen Celia-vastaava, joka pitää säännöllisesti yhteyttä Celia-kirjastoon. Kirjaston henkilökuntaa on ohjeistettu seuraamaan Celia-kirjaston uutiskirjeitä ja somekanavia. Kirjastosta on käyty perehdyttämässä ja ohjeistamassa eri laitoksia Celia-aineistojen käyttöön (palvelutalot, vankila). Kirjastosta on osallistuttu koulutuksiin. Kirjaston Celia-vastaava on käynyt kouluttamassa henkilökuntaa eri toimipisteissä. Uudet työntekijät perehdytetään erityisasiakkaiden kohtaamiseen.</p> <p>Jokaiseen lainattavaan äänitteeseen on merkitty tieto siitä, että äänite on tarkoitettu ainoastaan lukemisesteisen käyttöön. Levyjen sijoituspaikkaan on selkeästi merkitty sama tieto. Lisäksi asiakkaita ohjataan Celian verkkomateriaalin käyttöön</p>
--	---	--------------------------	---

6.4 Liikunta edistää hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä			
Yhdenvertaiset mahdollisuudet lähiliikuntaan	Vammaiset huomioidaan lähiliikuntapaikkojen suunnittelussa. Liikuntalaitteet soveltuvat myös toimintarajoitteisille. Joukkoliikennettä kehitetään siten, että liikuntapaikat ovat saavutettavia.	Katu- ja viherpalvelut Liikuntapalvelut Joukkoliikenne	Vammaisneuvosto Vammais- /esteettömyysasiamies Liikuntapaikkojen suunnittelun ja käytettävyyden lähtökohtana on niiden esteettömyys kaikille käyttäjille. Liikuntalaitteiden osalta on pyritty siihen, että käytettävissä on liikuntatiloja ja -vuoroja eri toimintarajoitteet huomioiden. Liikuntapalveluilla on myös lainattavia erityisliikunnan välineitä, jotka mahdollistavat liikunnan harrastamisen toimintarajoitteista huolimatta. Liikuntapalveluilla on käytössä liikunta-avustajakortti, mikä oikeuttaa vammaisen tai pitkäaikaissairaana henkilön avustajan maksuttomaan pääsyyn kaupungin liikuntapalveluiden sisäliikuntapaikkoihin. Markkinoinnissa ja tiedotuksessa on huomioitu saavutettavuus siltä osin kuin se on ollut tässä vaiheessa mahdollista.
7 Kohti esteetöntä Oulua			
Tavoite	Toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho	Seuranta

Vammais- /esteettömyysasiamiehen toimen perustaminen	Perustetaan vammais- /esteettömyysasiamiehen toimi. Hän toimii asiantuntijana kaikissa vammaisia koskevissa kysymyksissä kaikilla hallinnonaloilla.	Kaikki palvelualueet	Vammaisneuvosto Vastuutahot
7.1 Tiedonsaannin ja vuorovaikutuksen erilaiset kanavat			
Viestinnän kehittäminen	Viestintää kehitettäessä hyödynnetään vammaisten kokemuksia ja asiantuntemusta. Viestinnässä noudatetaan toiminnallisen tasa-arvon periaatteita.	Kaikki palvelualueet	Vammaisneuvosto Vammaisjärjestöt Vastuutahot
Viittomakielisten aseman parantaminen	Turvataan asianmukaiset viranomaispalvelut omalla äidinkielellä viittomakielisille.	Kaikki palvelualueet	Vammaisneuvosto Vastuutahot
Viittomakielisten yksityisyyden suojaaminen asiakaspalvelussa	Palvelupisteisiin lisätään näköesteet suojaamaan viittomakielisten yksityisyyttä.	Kaikki palvelualueet	Vammaisneuvosto Vastuualueet
7.2 Saavutettava asiointi			
LE-pysäköintipaikkojen (invapysäköintipaikkojen) määrä ja käyttö	LE-pysäköintipaikkoja varataan riittävästi asiointi- ja liikuntapaikkojen läheisyyteen. LE-pysäköintipaikkojen käyttö esim. lumenkaatopaikkoina estetään.	Katu- ja viherpalvelut	Vammaisneuvosto Vastuutaho
7.2.1 Joukkoliikenne			
Joukkoliikenteen esteettömyyden kehittäminen	Matalalattiabussien määrää lisätään ja niistä tiedotetaan aikatauluissa.	Joukkoliikenne	Vammaisneuvosto Vastuutaho
Joukkoliikenteen tiedottamisen kehittäminen	Linja-autoissa otetaan käyttöön pysäkkikuulutukset.	Joukkoliikenne	Vammaisneuvosto Vastuutaho
7.2.2 Verkkoasiointipalvelut			
Kaupungin verkkopalvelujen kehittäminen	Kaupungin verkkopalveluja kehitetään saavutettavuusstandardien ja -ohjeiden mukaan. Verkkosivujen saavutettavuusselvityksiä teetetään ostopalveluina.	Kaikki palvelualueet	Vammaisneuvosto Vastuutahot
7.2.3 Oulun Konttori, kaupunkilaispalvelut			

Palvelupisteiden esteettömyyden edistäminen	Oulu 10 -pisteisiin ja muihin kaupungin palvelupisteisiin asennetaan induktiosilmukat. Palvelupisteisiin asennetaan heikkonäköisiäkin palvelevat vuoronumeronäytöt.	Tilakeskus Kaikki palvelualueet	Vammaisneuvosto Vastuutahot
7.3 Esteetön rakennettu ympäristö			
7.3.1 Asemakaavoitus			
Kaavoitus ja esteettömyys	Kaavoituksella parannetaan rakennetun ympäristön esteettömyyttä ja turvallisuutta.	Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut Rakennusvalvonta	Vammaisneuvosto Vastuutahot
7.3.2 Kadut			
Katujen talvikunnossapito	Katujen talvikunnossapidosta huolehditaan niin, että liikkuminen on turvallista kaikille.	Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut	Vammaisneuvosto Vastuutaho
7.3.3 Julkiset rakennukset			
7.3.4 Asuntorakentaminen			
Normaalisuuden periaatteen noudattaminen palveluasumisessa	Mahdollistetaan kaavoitus- ja lupaprosessissa palveluasumisen sijoittaminen kaupunkirakenteeseen kortteli-, tontti- ja rakennustasolla sekoittuneena. Huolehditaan itsenäistä asumista tukemien palvelujen saavutettavuudesta asunnosta käsin. Mitään erityisryhmää ei suljeta asumiseen tarkoitetun alueen ulkopuolelle. Ilman omalle kiinteistölle toteutettavia palvelutiloja palveluasunnot eivät edellytä erityismerkintää asemakaavoihin, jolloin niitä voidaan rakentaa sekoittuneesti tavallisille asuinkerrostalo-, rivitalo- ja erillispientalotonteille. Tehostettu palveluasuminen eli ympärivuorokautinen hoiva-asuminen sen sijaan edellyttää palvelutilavaroituksia. Oleellista on tonttien sijainti palvelujen läheisyydessä.	Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut Asemakaavoitus Maa ja mittaus Rakennusvalvonta	Vammaisneuvosto Vastuutahot
7.3.5 Rakennusvalvonta			

<p>Näkemiseen, kuulemiseen ja ymmärrettävyyteen liittyvä asiantuntemus lupavalmistelussa</p>	<p>Perustetaan esteettömyys- ja vammaisasiamiehen toimi. Hänen asiantuntemustaan hyödynnetään rakennuslupaprosessissa ja vanhojen rakennusten esteettömyyskartoituksessa.</p>	<p>Esteettömyys- tai vammaisasiamies</p>	<p>Vammaisneuvosto ja esteettömyys- tai vammaisasiamies</p>
<p>Esteettömyyden käytännön toteuttamisen valvonta</p>	<p>Perustetaan esteettömyys- ja vammaisasiamiehen toimi. Hänen tehtäviinsä kuuluisivat rakennuskohteiden katselmukset.</p>	<p>Esteettömyys- ja vammaisasiamies</p>	<p>Vammaisneuvosto ja esteettömyys- tai vammaisasiamies</p>